

Halden kommune

Arkivkode: V10
Arkivsaksnr: 2010/426-33
Journal dato: 26.10.2011
Saksbehandler: Harald Nøding Østvik

Utvalgssak

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet		03.11.2011

Utsendte vedlegg

Ikke utsendte vedlegg

Landbruksplan 2010-2016

Denne saken er utredet etter prinsippet for fullført saksbehandling.

Følgende har vært medsaksbehandlere: < Øyvind Torp (fagleder landbruk) og Bernt Henrik Hansen (konsulent).>

Sammendrag av saken:

For å synliggjøre landbrukets interesser, verdier og samfunnsansvar, og sette landbruket på dagsorden lokalt har Landbruksdepartementet oppfordrer alle landets kommuner til å utarbeide en landbruksplan. Halden kommune vedtok planprogrammet høsten 2010 og utarbeidet landbruksplan for kommunen i løpet av vinter/vår 2011. Planen lå ute til offentlig ettersyn i perioden 8. juni – 3. august 2011. Det kom innspill fra Fylkesmanne i Østfold, Østfold fylkeskommune, Halden landbruksråd og kommunene Strømstad og Tanum. Rådmannen har gått gjennom høringsuttalelsene og foreslår at noen endringer tas inn i planen.

Planen er utarbeidet av Halden kommune. Representanter fra bondelag, skogeierlag, Norskog og næringsrådet i kommunen har deltatt på 4 orienteringsmøter. Fagansvarlig, Øyvind Torp har vært prosjektleder for arbeidet. Målet er at landbruksplanen kontinuerlig holdes oppdatert som et elektronisk dokument.

Rådmannens innstilling:

Landbruksplan 2010 - 2016 vedtas slik den foreligger. Planen sendes videre til endelig behandling i kommunestyre.

Saksutredning:

Planen med rådmannens forslag til endringer var oppe til politisk behandling i hovedutvalg for nærings- og miljøpolitikk, den 24. august 2011. Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt. Vedtaket fra utvalget er referert under.

”Landbruksplan 2010 - 2016 vedtas m/endringer og sendes til videre behandling i formannskap og kommunestyre.”

Kommentarer til høringsuttalelsene

Fylkesmannen i Østfold.

- **6.2 Nasjonale føringer**
Kommentar: Kommentarene fra fylkesmannen oppfattes som mindre presiseringer. Uttalelsen tas til følge.
- **6.3.1 Handlingsplan for landbruksrelatert næringsutvikling**
Kommentar: Kommentarene fra fylkesmannen oppfattes som mindre presiseringer. Uttalelsen tas til følge.
- **6.4.2 og 6.4.3 Kommuneplanen**
*Fylkesmannen ber om at kapittelet oppdateres på bakgrunn av ny kommuneplan vedtatt 22.06.11.
Kommentar: Vedtatt kommuneplan inneholder ingen endringer i forhold til føringer for landbruket enn det som fremkommer av høringsutkastet.*
- **8.2 Kulturlandskap**
Kommentar: Kommentarene fra fylkesmannen oppfattes som mindre presiseringer. Uttalelsen tas til følge.
- **8.3 Landbrukets kjerneområder**
*Fylkesmannen uttaler at målet om å unngå omdisponering av dyrket mark ikke må knyttes opp mot landbrukets kjerneområder og at Halden kommunes mål må være å unngå omdisponering av dyrket mark.
Kommentar: Landbruksplanen har et generelt mål om å følge opp det nasjonale målet om å halvere omdisponering av dyrket mark. I praksis vil dette si at kommunen skal ha et generelt strengt jordvern. Kommunen vurderer det imidlertid ikke som hensiktsmessig med nulltoleranse for omdisponering av dyrket mark. I konkrete saker kan det være fornuftig å omdisponere noe dyrket mark for å oppnå en totalt sett god arealforvaltning. Gjennom landbruksplanen skisserer kommunen imidlertid at de sammenhengende og mest verdifulle landbruksområdene skal ha en ekstra beskyttelse mot omdisponering slik at disse ivaretas for framtiden.
Uttalelsen tas ikke til følge, men det generelle strenge jordvernet presiseres bedre i planen.*
- **9.3 Miljøutfordringer i skogbruket**
*Fylkesmannen etterlyser beskrivelse av positive endringer i skogforvaltningen. Videre ønskes det at kommunen skal stimulere til økt satsning på bioenergi innenfor konsesjonsområdet som nå er til endelig behandling og viktigheten av å holde oppe fokuset på skogkulturarbeidet i kommunen.
Kommentar: Rådmannen sier seg enige at positive endringer i skogforvaltningen kan tydeliggjøres bedre i planen. Uttalelsen tas til følge.*
- **9.4 Biologisk mangfold**

Fylkesmannen presiserer at landbruksplanen skal vurderes mot prinsippene i naturmangfoldloven. Videre ønsker fylkesmannen at det ikke skal være tillatt med nydyrking i områder med stor biologisk verdi og at det opplyses om at biologisk mangfold kan prioriteres ved tildeling av spesiell tilskudd i landbruket.

Kommentar: Rådmannen slutter seg til fylkesmannens innspill. Uttalelsen tas til følge.

- **10.1 Matproduksjon og fordeling**

Fylkesmannen tilbyr å oversende 2010 figurer.

Kommentar: Figurene for 2010 tas inn

- **10.2.2 Skog og trebasert næring**

Fylkesmannen mener det bør nevnes at fengslet benytter bioenergi

Uttalelsen tas til følge

Fylkesmannen mener videre at det må være et mål og ta ut tilveksten i skogen samtidig som miljømål ivaretas.

Kommentar: Rådmannen mener det ikke er mulig å ta ut hele tilveksten i skogen i Halden uten at dette går på bekostning av miljøverdier. Uttalelsen tas ikke til følge.

- **10.2.3 Landbrukstilnyttet næringsvirksomhet**

Kommentar: Kommentarene fra fylkesmannen oppfattes som mindre presiseringer.

Uttalelsen tas til følge.

- **11.1 Jordloven**

Kommentar: Kommentarene fra fylkesmannen oppfattes som mindre presiseringer.

Uttalelsen tas til følge.

- **11.3 Omdisponering**

Rådmannen viser her til kommentarene gitt til pkt. 8.3

- **11.4 Deling av grunneiendom**

Kommentar: Kommentarene fra fylkesmannen oppfattes som mindre presiseringer.

Uttalelsen tas til følge.

- **11.4.1**

Kommentar: Kommentarene fra fylkesmannen oppfattes som mindre presiseringer.

Uttalelsen tas til følge.

- **11.4.2 Fradeling av landbruksparsell til annen landbrukseiendom**

Fylkesmannen foreslår at dette punktet utgår og har i møte med kommunen 12.08.11 uttalt at de generelt ikke aksepterer en slik praksis.

Kommentar: Fylkesmannens synspunkt tas til etterretning. Punktet utgår fra landbruksplanen. Kommunen vil ikke ha en generell praksis som foreslått i høringsutkastet. Eventuelle søknader vil vurderes ut fra jordlovens bestemmelser om deling. Uttalelsen tas til følge

- **11.4.4 Fradeling av tun på landbrukseiendom når resten av landbruksarealene selges som tilleggsareal**

Fylkesmannen mener at 15 km mellom avgiver og mottaker eiendom generelt er for lang avstand mellom landbrukseiendommer i Halden i de tilfeller der landbruksareal selges som tilleggsareal.

Kommentar: Fylkesmannens synspunkt tas til etterretning. Punktet utgår fra landbruksplanen.

- *11.5 Bo- og driveplikt og 11.6 Konesjonsloven*
Fylkesmannen bemerker at det her har skjedd en endring i gjeldene konsesjonslov og at kapitlene må omarbeides. Uttalelsen tas til følge.
- *12.1 Beredskap*
Fylkesmannen oppfordrer kommunen til å delta i interkommunalt samarbeid om brannberedskap.
Kommentar: Halden kommune deltar allerede i interkommunalt samarbeid om brannberedskap. Rådmannen foreslår at dette presiseres i planen.
- *12.3 Kommunal landbruksforvaltning*
Kommentar: Kommentarene fra fylkesmannen oppfattes som mindre presiseringer. Uttalelsen tas til følge.
- *Fylkesmannen foreslår videre at planen følges opp med et prosjekt.*
Kommentar: Tiltakene som vedtas i landbruksplanen søkes innarbeidet i kommunens handlingsplan/økonomiplan. I økonomiplanen vil kommunen gjøre en helhetlig prioritering av tiltakene foreslått i landbruksplanen.

Høringsuttalelse fra Østfold fylkeskommune

Fylkeskommunen påpeker at Halden kommune bør innarbeide bruken av den nasjonale kulturminnedatabasen, Askeladden i utvikling av landbruket.

Kommentar: Halden kommune er kjent med kulturminnedatabasen, Askeladden og bruker denne i kommunal saksbehandling. Kommunen har i landbruksplanen definert et mål om å ivareta landbrukets bygningsmiljø og gårdstun jfr. kap 8.2.1. På bakgrunn av fylkeskommunens uttalelse foreslår imidlertid rådmannen et nytt tiltak i kap. 8.2.1 om at kommunen vil gi grunneiere med verneverdig landbruksbebyggelse veiledning i ivaretakelse av bygningsmiljø og gårdstun.

Fylkeskommunen påpeker videre at boligutviklingsretningen vedtatt i kommuneplanens arealdel mot vest medfører konflikt med landbruksvirksomhet og jordvern i tillegg til konflikt med kulturlandskapsinteressene.

Kommentar: Uttalelsen tas til følge.

Fylkeskommunen påpeker at landbruksplanen må få konsekvenser for arealbruken i kommunen.

Kommentar: Hovedmålet i landbruksplanen og kartgrunnlaget ble lagt til grunn for kommuneplanens arealdel vedtatt 22.06.11. Konsekvensene av arealbruken for kulturlandskap og jordvern er kjent og belyst i planen. Kommuneplanens arealdel er en avveining av ulike interesser. Arealstrategien vurderes som viktig for Haldens videre utvikling, men vil være i konflikt med kulturlandskap og framtidige jordverninteresser. Kommunens jordvernstrategi tilsier imidlertid at kommunen må satse på transformasjon, fortetting og utbygging utenom landbrukets kjerneområder. Landbruksplanen vil også legges til grunn ved detaljplaner og ved revideringer av kommuneplanens arealdel.

Høringsuttalelse fra Halden landbruksråd

- *Landbruksrådet ønsker å endre hovedmålet til: "Landbruket i Halden skal produsere matvarer av høy kvalitet etter forbrukernes ønske og behov, gi et mangfoldig og variert kulturlandskap, bidra til levende bygder, være en del av klimaløsningen og være med å sikre matvareberedskapen.*

Kommentar: Målet for landbruksplanen ble foreslått som en del av planprogrammet for landbruksplanen. Landbruksplanen er utformet med utgangspunkt i foreslått mål. Rådmannen mener imidlertid at målet foreslått av landbruksrådet langt på vei samsvarer med det foreslåtte målet og at dette dermed også kan brukes uten å skrive om planen.

- *Landbruksrådet påpeker at vedtatt arealstrategi i kommuneplanens arealdel også er i strid med jordbruksarealer og matproduksjon. Uttalelsen tas til følge.*
- *Landbruksrådet ber om at det nedfelles i landbruksplanen at det årlig skal avholdes et møte med landbruksnæringen om bruk og kriterier for tildeling av "smil-midler" Uttalelsen tas til følge.*
- *8.3 Landbrukets kjerneområder*
All dyrka mark skal ha like sterkt jordvern uavhengig av kjerneområder.
I uproduktive kjerneområder bør det gis mulighet for noe utbygging.
Rådmannen viser her til kommentarer til fylkesmannens uttalelse til samme punkt. Jfr over.
- *10.2 Grønt vertskap*
Økt mulighet for hyttebebyggelse
Fritidsbebyggelse er ikke en del av landbruksformålet. Hyttebygging styres av kommuneplanens arealdel og innspillet må fremmes ved revidering av denne. Vedtatt arealplan åpner opp for å se på utvida områder for spredt hyttebebyggelse. Rådmannen ser at tilgang på hytter for utleie kan være et viktig element i utviklingen av grønt reiseliv.
- *10.2.3 landbrukstilknyttet næringsvirksomhet*
Landbruksplanen skisserer retningslinjer for tiltak i strid med LNF- formålet som det bør være kurant å få dispensasjon til. Det vil etter en konkret vurdering være mulig å få dispensasjon også til andre tiltak. Det er imidlertid en grense for hvor omfattende tiltak som bør behandles som dispensasjonssaker fra LNF - formålet. Dersom tiltakene blir svært omfattende er det etter rådmannens syn riktigere at kommunen tar stilling til disse sakene som egne plansaker.
- *11.4.1 Fradeling av tomter til bolig eller fritidsformål*
Pkt 11.4.1 i landbruksplanen beskriver hensyn som skal vurderes ved ny bebyggelse i LNF- områdene. Punktene er delvis utformet for at bebyggelsen skal tilpasses eksisterende omgivelser og delvis for å unngå konflikter mellom ny bebyggelse og landbruksvirksomhet. Punktene skal bare vurderes i den grad de er relevante. Rådmannen kan ikke se at punktene vil være til vesentlig hinder for å finne egne tomter i de områdene der kommuneplanen åpner opp for spredt bebyggelse, men har omformulert noen av punktene slik at de skal være lettere å forstå.
- *11.4.3 Fradeling av kårbolig*
Det følger av lovverket at retten til kårbolig skal begrunnes ut fra denne er nødvendig ut fra gårdens driftsgrunnlag. Rådmannen ser likevel at å knytte kårbolig ensidig opp mot husdyrproduksjon vil være for strengt. Tas til følge.
- *12.1 Beredskap*
Halden landbruksråd etterlyser beredskapsplan, der kommunen beskriver håndtering av uforutsette vann-/strømbrudd for eksempelvis store husdyrbesetninger. Tas til følge

Bakgrunn:

Landbruket er en mangfoldig næring som i tillegg til egen verdiskapning også legger til rette for andre næringer som reiseliv, kultur og industri. Hensynet til jordvern er i stadig sterkere grad blitt vektlagt de senere årene. De nasjonale føringene er klare på at nedbygging av matjord skal begrenses. Norsk landbruk er med sine politiske reguleringer og ressursoverføringer helt avhengig av støtte og legitimitet i befolkningen. Dette innebærer at lokal landbrukspolitikk kontinuerlig må utvikles i tråd med statlige- og regionale føringer, befolkningens forventninger og naturens forutsetninger. Landbruksplanen for Halden definerer følgende hovedmål:

”Landbruket i Halden skal produsere matvarer av høy kvalitet etter forbrukernes ønske og behov, gi et mangfoldig og variert kulturlandskap, bidra til levende bygder, være en del av klimaløsningen og være med og sikre matvareberedskapen”.

I planen er det på bakgrunn av hovedmålet er det valgt ut tre fokusområder:

- **Ivareta landbrukets kjerneområder**
- **Ivareta landbrukets miljøansvar**
- **Ivareta en aktiv utvikling av næringen**

Fokusområdene er nedenfor beskrevet med status, mål og tiltak. Planen er utarbeidet parallelt med kommuneplanens arealdel. Temakartene som viser landbrukets kulturlandskap, kjerneområder og landbrukets viktigste produksjonsarealer har vært grunnlagskart for kommuneplanen. Kommuneplanen har imidlertid avveid landbruksinteressene mot andre interesser. Landbruksplanen er også utarbeidet som et lokalt styringsverktøy til bruk i saksbehandlingen for de forvaltningsområdene der kommunen er landbruksmyndighet. Planen er retningsgivende for hvordan lover og forskrifter knyttet til landbruket i kommunen, blir oppfattet og forvaltet lokalt.

Dokumentet er elektronisk godkjent av:

Åsmund Bråtekas

Harald Nøding Østvik